

МОВОЗНАВЧІ СТУДІЇ: ЗАПОВНЕННЯ ЛАКУН НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

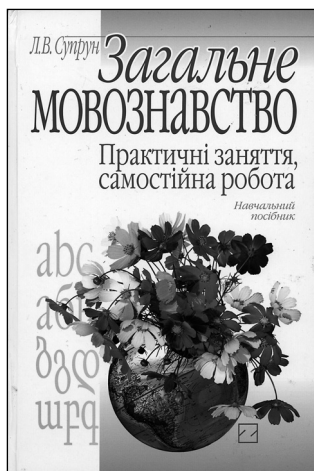
СУПРУН Л. Загальне мовознавство. Практичні заняття, самостійна робота:

навч. посіб. / Л.Супрун. – К.: Знання, 2012.

Творення навчально-методичної літератури – справа нелегка, водночас почесна й відповідальна. Нині вона набула особливого значення з огляду на оновлені завдання освітньої практики. Якщо теоретичне забезпечення навчання студентів ВНЗ можна вважати задовільним, то методичних розробок з окремих галузей знання бракує. Одну з таких прогалин покликаний заповнити посібник Л.Супрун «Загальне мовознавство. Практичні заняття, самостійна робота», рекомендований Міністерством освіти і науки України. Прикметно, що рецензентами праці стали авторитетні науковці-філологи, які не з чуток знають про стан навчально-методичного забезпечення цієї дисципліни: досвідчені доктори наук, професори Н.Озерова, Н.Шумарова, П.Дудик, кандидат наук, доцент Д.Жмурко. Аналізована праця особливо актуальна й важлива у зв'язку зі зміною освітнього вектора: кредитно-модульна система спонукає студентів до ґрунтовної самостійної роботи, а викладач набуває обов'язків ще й консультанта і модератора їхньої проблемно-пошукової діяльності.

Зміст посібника цілком відповідає завданням, що їх визначила Л.Супрун, а саме: 1) теоретично узагальнити, систематизувати здобуті студентами знання з окремих лінгвістичних дисциплін; 2) розширити загальну лінгвістичну підготовку випускників-філологів, поглибити їхні теоретичні знання; 3) ознайомити слухачів з основними лінгвістичними напрямками, школами; 4) озброїти студентів методикою наукового дослідження мови; 5) сприяти поліпшенню підготовки майбутніх філологів до самостійної творчої роботи у сфері освіти, науки, культури, ЗМІ, забезпечити їхню методологічну і теоретичну підготовку.

Посібник підготовлений на високому навчально-методичному і науковому рівні. Читачеві запропоновано естетично оформлений, якісний

інтелектуальний продукт, інтегровану розробку, що поєднує теоретичні відомості, їхню практичну реалізацію та досконало сплановану систему контролю знань із курсу загального мовознавства. Викладена методика ґрунтується на новітніх досягненнях лінгвістики, педагогіки, філософії та психології, пропонує викладачам керуватися принципами особистісно зорієнтованого навчання, комунікативно-когнітивної концепції викладання, а також наступності й послідовності з урахуванням індивідуальних особливостей студентів (диференційний підхід проглядається повсякчас: від укомплектування завдань до критеріїв оцінювання їх).

Відповідно до вимог часу матеріал у посібнику подано за модулями, кожен з яких складається з двох блоків: теоретичного і практичного. Бінарне компонування навчального фактажу видається логічним, вдалим і виправданим з огляду на універсальність видання, яке успішно можна використати і на практичних заняттях, і для самоосвіти.

Теоретичний блок надає орієнтири для самопідготовки; матеріал організовано тезово, але систематизовано, послідовно й логічно вмотивовано. До кожної теми наводиться ґрунтовний список основної й додаткової літератури, за допомогою якої студенти зможуть легко знайти потрібні відомості. Автор не пропонує

готових емпіричних знань, а озброює аудиторію методичною основою пошуку інформації, опрацювання її та систематизації, що, поза сумнівом, посприє швидкій та ефективній інтелектуалізації студентів стаціонарної і заочної форм навчання.

Практичний блок містить завдання різної складності, які характеризуються не лише багатогранністю видів, форм, рекомендованих способів виконання, а й доступністю, чіткістю у формулюванні вимог. Композиційно він складається з плану, списку літератури, практичних або тестових завдань. Варто зазначити, що це вперше в українській лінгвістиці і лінгводидактиці представлено тестові завдання із загального мовознавства. Тести першого та другого рівнів – репродуктивні й передбачають здебільшого перевірку фактичного матеріалу (наприклад: *Якою мовою написані перші слов'янські пам'ятки? Кому належить перша граматики праkritів? Де і коли засновано першу в Україні друкарню?* тощо). Третій рівень складності передбачає, крім знання теоретичних відомостей, умінь аналізувати лінгвістичні явища, оцінювати їхні функції у мовній комунікації, проводити компаративні паралелі (до прикладу: *Знайти представників відповідних лінгвістичних шкіл; Закінчити речення і т.ін.*). Питання, дібрані для тестів, добре продумані й виконують навчальну, виховну і розвивальну функції. Такого типу завдання формують у студентів здатність характеризувати лінгвістичні явища, важливі для осягнення певної навчальної теми, розвивають мовне чуття, творче мислення, виховують любов та повагу до слова, його творців і дослідників.

Важливо, що рецензований навчальний посібник дасть студентам можливість самостійно вивчити дисципліну, ефективно підготуватися до практичних занять і модульного контролю, а також перевірити свої знання. Використання його в навчально-

виховному процесі дає викладачам змогу розв'язати низку актуальних для української освіти проблем: підвищити якість самостійної роботи студентів, оптимізувати застосування теоретичних знань та умінь на практиці.

Цінною рисою роботи вважаємо те, що авторка набула досвіду викладання цієї дисципліни у вищій школі, підсумувала власний обґрунтований і надрукований у різних науково-методичних виданнях доробок, а тому пропонує свою концепцію викладання дисципліни і відповідно до цього подає тематичне планування навчального матеріалу, норми часу на його опанування, питання для підготовки до екзамену, тематику реферативних робіт і, що не менш важ-

ливо, вимоги до знань і умінь студентів та критерії оцінювання їх за національною шкалою і європейською.

Однак, визнаючи незаперечні переваги видання, маємо зауваження: з композиційного й методичного погляду нам видається доцільним доповнити його словником термінів і понять до курсу, що спростило б роботу студентів, які вивчають дисципліну самостійно. Проте оскільки посібник містить ґрунтовний перелік рекомендованої літератури з найновіших або перевічених часом, досвідом і практикою джерел, то цей недолік уповні компенсовано.

В останні два десятиліття в Україні навчально-методичного забезпечення практичних занять з курсу «Загальне мовознавство» браку-

вало, тому, гадаємо, пропоновану книжку не оминуть увагою викладачі-філологи, науковці, вчителі-практики і студенти. Ця праця, що належить до навчальних видань нового покоління, стане у пригоді всім, хто прагне опанувати курс «Загальне мовознавство», підвищити рівень теоретичних знань і практичних умінь, якість педагогічної майстерності. Маємо переконання, що рецензований посібник зробить свій внесок у шляхетну справу розвитку лінгвістичної думки, плекання розумної, творчої молоді, яка вже завтра працюватиме на розвиток вітчизняної філологічної науки.

Володимир ШКЛЯР,

доктор філологічних наук, м. Київ

Книжки, подаровані редакції

Фока М. Синтез мистецтв у поетичній творчості Павла Тичини: монографія / М.Фока. – Кіровоград: МПП «Антураж А», 2012.

У монографії досліджено взаємодію слова, музики й живопису в поетичній творчості П.Тичини – одного з найбільш новачійних поетів. Попередньо висвітлено методологічні підходи до вивчення цієї актуальної літературознавчої проблеми. Розглянуто творчість митців-синтезистів кінця ХІХ – початку ХХ ст. як контекст, у якому відбувалося становлення синкретичної поетики П.Тичини. Вивчено способи перекодування музичних та пластичних образотворчих засобів вираження на словесний рівень і встановлено особливості їх функціонування в образному світі П.Тичини.

Для літературознавців, вчителів-словесників, студентів-філологів, усіх, кого цікавлять проблеми синтезу мистецтв у літературі та творчість П.Тичини.

НА ГАДУЄМО!

Акція «Книжкова лотерея» триває.

**З умовами акції можна ознайомитися
у № 4 журналу «Дивослово» (с. 64)
або на нашому сайті www.dyvoslovo.com.ua**